

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระเรื่อง การประเมิน โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน กรณีศึกษา ของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินแนวทางในการดำเนิน โครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเสนอโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน และโครงการที่มีพัฒนาการจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน คณะกรรมการโครงการที่มีพัฒนาการจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน ของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ผู้ดำเนินโครงการที่มีพัฒนาการจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน ของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก และประชาชนที่มีส่วนได้เสียกับโครงการที่มีพัฒนาการจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก พร้อมทั้งสังเกตเหตุการณ์ ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมุ่งหวังให้การวิจัยมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง รวมทั้งมีการตรวจสอบข้อมูล โดยพิจารณาความสัมพันธ์และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา แล้วนำมาวิเคราะห์จำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามหลักของการประเมินโครงการในรูปแบบซีพี (CIPP Model) และนำเสนอโดยการบรรยายเชิงพรรณนา

5.1 สรุปผลการศึกษา

1. การประเมินด้านบริบทของโครงการ

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก

พบว่าหมู่บ้านสันทรายต้นกอกจากข้อมูลพื้นฐานนั้นมีสภาพในการเอื้ออำนวย สำหรับการประกอบอาชีพทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริการหรือการเกษตรต่าง ๆ เนื่องจากใกล้กับแหล่งพื้นที่ทางเศรษฐกิจ และมีภูมิประเทศที่เหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม และเป็นพื้นที่ที่เป็นทางผ่านไปสู่สถานที่สำคัญอีกหลายแห่ง จึงทำให้หมู่บ้านสันทรายต้นกอกเป็นหมู่บ้านที่มีประชาชนจำนวนมากสัญจรผ่านจึงสามารถใช้จุดเด่นนี้ในการเป็นแหล่งริเริ่ม

อาชีพได้มากมาย จึงสรุปผลการศึกษาว่าหมู่บ้านสันทรายต้นกอกเหมาะแก่การประกอบอาชีพโดยส่วนใหญ่

1.2 ความสอดคล้องของโครงการกับจุดประสงค์ของโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน

พบว่าความสอดคล้องของโครงการกับจุดประสงค์ของโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนนั้น โดยวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนฐานรากสามารถพึ่งตนเอง ได้อย่างยั่งยืนจะสอดคล้องเป็นอย่างมากเนื่องจากหมู่บ้านสันทรายต้นกอกจะมีความแตกต่างมากระหว่างผู้ประสบความสำเร็จด้านการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรเนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนอกพื้นที่ จึงส่งผลให้มีจำนวนการประกอบอาชีพเกษตรกรน้อยมาก เมื่อมีผู้ประสบความสำเร็จจึงเห็นผลอย่างชัดเจน และเมื่อมีโครงการที่ต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรจึงทำให้มีความน่าดึงดูดมากสำหรับเกษตรกรที่ไม่ประสบความสำเร็จ หรือผู้ที่สนใจจะประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพเสริม จึงทำให้โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพได้รับเลือกเป็นจำนวนมาก

ส่วนในกรณีของความสอดคล้องของโครงการกับจุดประสงค์ของโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนนั้น โดยวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการและพัฒนาศักยภาพของตนเอง มีน้อยเนื่องจากอำนาจต่อรองของผู้ใหญ่บ้านที่มีทัศนคติในการพัฒนาหมู่บ้าน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเมื่อเทียบกับกลุ่มผลประโยชน์ด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านที่มุ่งเน้นเฉพาะธุรกิจนั้นน้อยกว่ามาก

และสุดท้ายโครงการที่มีจุดประสงค์ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ของโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน เกิดขึ้นมาจากการไม่สามารถจัดการตกลงผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มได้ในกรอบเวลาที่กำหนดจึงทำให้เกิดโครงการที่ต้องไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผลประโยชน์ของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก

1.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนของภาครัฐที่มีส่วนในการพิจารณาหมู่บ้านสันทรายต้นกอก

พบว่ามี การอนุมัติงบประมาณจากส่วนราชการและมีการดำเนินโครงการจนแล้วเสร็จในโครงการที่ถูกกำหนดให้เป็นกลุ่มโครงการที่ไม่สมควรดำเนินการ ซึ่งอาจเนื่องจากการดำเนินงานด้วยความเร่งรีบ เนื่องจากข้อมูลเอกสารของชาวบ้านระบุว่ามีระยเวลาน้อยมากในการ

ยื่นเรื่องต่อส่วนราชการ จึงเชื่อได้ว่าส่วนราชการในระดับคัดกรองก็น่าจะมีระยเวลาน้อยมาก สำหรับการดำเนินงาน

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น

2.1 การศึกษาจากเอกสาร

องค์กรต่าง ๆ ในชุมชนที่มีก่อนเริ่มดำเนิน โครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีศักยภาพสามารถดำเนินการ ได้ยั่งยืนในปัจจุบัน

พบว่ามืองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเป็นจำนวนมาก และพบว่ากลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัอาชีพจะมีจุดที่น่าสังเกตคือมีผู้ที่ประกอบอาชีพดังกล่าวแล้วประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ และมีความเป็นไปได้ถ้าหากได้รับคำแนะนำที่เหมาะสมจะสามารถประสบความสำเร็จได้จึงเป็นที่มาของการร่วมกลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ

2.2 การศึกษาจากการสังเกต

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในองค์กรต่างๆในชุมชนที่มีก่อนการเริ่มดำเนินโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยพิจารณาจากการมีส่วนร่วมกัองค์กรร้อยละ 10 ต่อเดือน

พบว่าองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพจะมีส่วนร่วมน้อยเมื่อเทียบกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม เนื่องจากปัญหาของข้อจำกัดในการเข้าร่วมองค์กรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติหรือศักยภาพในระดับหนึ่ง เมื่อเทียบกับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมที่อาศัยเพียงความสนใจในการเข้าร่วมโครงการ

2.3 การศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกต

พบว่าบุคลากรของหมู่บ้านสันทรายต้นกอกมีบุคคลที่มีความสามารถโดดเด่นในสาขาของตนเป็นจำนวนมากทำให้เกิดองค์กรหรือกลุ่มความรู้มากมาย มากกว่าเกิดองค์กรรวมของความรู้และด้ยความสามารถที่โดดเด่นนั้นทำให้ชาวบ้านที่ไม่ได้มีเวลาในหมู่บ้านเพียงพอโดยใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพนอกหมู่บ้าน จึงทำให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนามีน้อยมากทำให้บุคคลที่มีความโดดเด่นมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของชาวบ้านในหมู่บ้านสันทรายต้นกอก

3. การประเมินกระบวนการ

3.1 จำนวนคนในการมีส่วนร่วมโครงการ

พบว่าโครงการที่มีความซับซ้อนในการเข้าร่วมโครงการนั้นเช่นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพนั้น มีลักษณะที่มากมายทำให้มีผู้เข้าร่วมโครงการได้น้อยเมื่อเทียบกับโครงการที่ไม่มีความซับซ้อนหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์หรือชื่อเสียงทำให้ต้องมีการพิจารณารายละเอียดรวมทั้งคุณสมบัติอย่างถี่ถ้วน ทำให้มีผู้ที่ได้มีส่วนร่วมด้วยโครงการน้อยมาก อีกทั้งเมื่อมีบุคคลจำนวนหนึ่งได้รับการปฏิเสธจากกระบวนการคัดเลือกทำให้เกิดการถอนตัวของบุคคลที่สนใจในการร่วมกิจกรรมรายใหม่ โดยเมื่อเทียบกับโครงการที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมที่ต้องการให้มีผู้สืบทอดมากเท่าที่จะสามารถดำเนินการถ่ายทอดได้ จึงทำให้มีผู้มีส่วนร่วมในโครงการมาก

3.2 โครงการที่ดำเนินการได้ตามที่วางแผนไว้

พบว่าโครงการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพนั้น จะมีความซับซ้อนหรือมีการใช้ทัศนคติมากกว่าการใช้เหตุผลในการดำเนินโครงการจึงทำให้โครงการนั้นดำเนินการไปอย่างไม่มีหลักการที่ยึดเหนี่ยว เหมือนกับการดำเนินงานตามแนวความคิดของผู้ดำเนินโครงการเท่านั้น จึงพบว่าการดำเนินงานจะถูกโยกไปในส่วนของคุณคติซึ่งเป็นส่วนที่ชาวบ้านทั่วไปไม่สามารถจะดำเนินการได้ ดังนั้นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพนั้นจะไม่สามารถดำเนินงานจริงในด้านของการถ่ายทอดองค์ความรู้หรือการร่วมกันทำกิจกรรมเมื่ออยู่ในส่วนของการดำเนินงาน

ในส่วนของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมนั้นสามารถดำเนินงานตามแผนที่วางไว้เพราะมีการดำเนินงานในบางส่วนของโครงการเป็นประจำก่อนที่จะมีโครงการนี้แล้วรวมทั้งมีการให้ข้อมูลที่ชัดเจนจึงทำให้ผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการได้ง่าย

3.3 โครงการที่ดำเนินการได้ตามเวลาที่กำหนด

พบว่าโครงการที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนบุคคลและโครงการที่มีการดำเนินการอยู่ก่อนแล้วจะสามารถดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพกว่าโครงการที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม

4. การประเมินผลผลิต

4.1 ความสอดคล้องของโครงการ

พบว่าโครงการที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์แก่ส่วนรวมนั้นจะได้รับการดำเนินโครงการหรือมีผลผลิตของโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องเป่าไว้และสอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน เพราะลักษณะของโครงการนั้นไม่มีความซับซ้อน ทำให้ผู้ที่มีความ

ประสงค์ในการเข้าร่วมโครงการ สามารถเข้าร่วมโครงการได้เมื่อมีความต้องการ แต่โครงการที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะองค์กรนั้นจะมีการบิดเบือนในส่วนของผู้ได้รับประโยชน์จึงทำให้ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน ด้วยวิธีการระบุคุณสมบัติและด้านต่าง ๆ จึงทำให้โครงการดังกล่าวไม่สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน

4.2 โครงการที่มีผู้ได้รับประโยชน์และระยะเวลาการคงอยู่ของโครงการ

พบว่าโครงการที่มีผู้ได้รับผลประโยชน์จำนวนน้อยนั้นมีระยะเวลาคงอยู่ของโครงการนาน โดยสังเกตได้ว่าจะมีการตั้งเงื่อนไขสำหรับการปฏิบัติงานในวิสาหกิจชุมชนหลังจากได้รับเงินจากโครงการในเงื่อนไขที่ศักยภาพทางการเงินและความสามารถของชาวบ้านไม่สามารถทำได้ หรือมีการตั้งเงื่อนไขในมุมมองของทัศนคติ ทำให้สามารถปฏิเสธผู้เข้าร่วมได้ทุกกรณี และเป็นโครงการที่กลุ่มผลประโยชน์ดังกล่าวดำเนินงานเป็นอาชีพหลักซึ่งประสบความสำเร็จอยู่แล้วจึงมีการคงอยู่ของโครงการจนถึงปัจจุบัน

4.3 โครงการที่มีการกระจายตัวของผู้ได้รับผลประโยชน์

พบว่ากระจายตัวของผู้ได้รับผลประโยชน์ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของโครงการในเงื่อนไขของการจำกัดสิทธิของผู้ใช้ประโยชน์ หากโครงการใดสามารถจำกัดสิทธิของผู้ใช้ประโยชน์ได้มากจะทำให้โครงการนั้นมีลักษณะของการกระจายตัวของผู้ได้รับประโยชน์น้อย ซึ่งสังเกตได้จากโครงการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพนั้นที่สามารถจำกัดสิทธิของผู้ใช้ประโยชน์ได้มาก ว่าต้องมีคุณสมบัติหรือศักยภาพเพียงใด โดยใช้ทัศนคติของผู้ดำเนินโครงการเป็นผู้วิเคราะห์ จึงทำให้โครงการดังกล่าวมีผู้ใช้สิทธิและรับประโยชน์ได้น้อยมาก

5.2 อภิปรายผล

1. ด้านบริบทของโครงการพบว่าโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่ต่อเนื่องมาจากชาวบ้านสันทรายต้นกอกที่ประกอบอาชีพในสาขาที่แตกต่างกันและประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจเป็นระยะเวลายาวนานมากกว่า 10 ปีขึ้นไปหมายถึงสามารถมีฐานะทางการเงินดีในตลอดช่วงการประกอบอาชีพดังกล่าว อีกทั้งยังมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อให้ชาวบ้านสันทรายต้นกอกที่มีความสนใจในสาขาอาชีพดังกล่าวเข้าร่วมกลุ่มและประกอบอาชีพตามกลุ่มที่ตนเลือก และด้วยประสบการณ์และการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จจึงเชื่อได้ว่าโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างงานสร้างอาชีพนั้นมีวัตถุประสงค์ที่สามารถพาชาวบ้านสันทรายต้นกอกไปสู่จุดหมายได้ตามที่โครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนคาดหวังให้ประชาชนฐานรากสามารถพึ่งตนเอง ได้อย่างยั่งยืน แต่ว่าการปฏิบัติตามผู้ที่ประสบความสำเร็จทำให้จำเป็นต้อง

ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพราะถือเป็นธรรมเนียมหรือเป็นค่านิยมที่ว่าผู้ประสบความสำเร็จนั้นจะมีความยึดติดกับองค์ความรู้ของตน ดังนั้นผู้ที่สนใจในองค์ความรู้ของตนต้องเป็นผู้ตามเท่านั้น ทำให้เป็นสาเหตุที่ทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการเรื่องการสนับสนุนและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการและพัฒนาศักยภาพของตนเองถูกมองข้าม ซึ่งถึงแม้โครงการจะประสบความสำเร็จในเชิงธุรกิจแต่ก็ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของแนวคิดเกี่ยวกับโครงการโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนรวมทั้งอีก 3 แนวคิดที่มีการพัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน

รวมทั้งในช่วงการเสนอโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 15 โครงการตามการมอบหมายให้มีผู้ดำเนินการอย่างชัดเจน เป็นช่วงนี้เศรษฐกิจของประเทศไทยได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจากวิกฤตการณ์ Hamburger Crisis ของสหรัฐอเมริกาทำให้เศรษฐกิจของไทยย่ำแย่ลงด้วย จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้โครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนให้ความสนใจในเรื่องของการประกอบอาชีพหรือการสร้างรายได้เพื่อการดำรงชีวิตเป็นพิเศษ ทำให้มีการมองข้ามวัตถุประสงค์ของโครงการเรื่องการสนับสนุนและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในชุมชนร่วมกันบริหารจัดการและพัฒนาศักยภาพของตนเอง

แต่ทว่าโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ควรที่จะมีโครงการที่สอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพหรือการส่งเสริมรายได้มากกว่านี้หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ให้ความสำคัญกับการพิจารณาโครงการอย่างละเอียดรอบคอบมากกว่าการเร่งรีบในการอนุมัติงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบการใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินของส่วนท้องถิ่นหรือใช้เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือมีความรู้ความเข้าใจในโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้โครงการที่ถูกเสนอมาจากชาวบ้านสันทรายต้นกอกที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ใดๆเลย ปรับแก้เป็นโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาหมู่บ้านสันทรายต้นกอกได้มากกว่าในปัจจุบันซึ่งโดยสรุปถือว่าการดำเนินงานไม่สอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนและโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน

2. ด้านข้อมูลนำเข้าพบว่า โครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน และชุมชนของหมู่บ้านสันทรายดั้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีการจัดเตรียม องค์การที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการไว้อย่างเหมาะสมในด้านของบุคลากร ทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ให้สามารถดำเนินงานได้ทันทีหลังจากมีการอนุมัติโครงการ โดยโครงการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพนั้นเนื่องจากองค์กรต่าง ๆ นั้นดำเนินงานตามรูปแบบการประกอบ อาชีพของผู้ประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งผู้ประกอบการและประสบความสำเร็จใน ระดับที่น่าพอใจเป็นผู้ก่อตั้งขึ้น จึงทำให้มีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร ได้ถูกต้องและเหมาะสมกับการประกอบอาชีพนั้น ๆ แต่มีปัญหาในช่วงของการ ดำเนินงานขององค์กร ในช่วงที่ได้รับเงินของโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของ หมู่บ้านและชุมชน มีการคัดเลือกบุคลากรที่จะเข้าร่วมดำเนินงานในช่วงนั้นอย่างเคร่งครัดมากเป็น พิเศษ ทำให้ไม่มีบุคลากรที่ผ่านคุณสมบัติได้เลยเพราะเหตุผลของการใช้คัดเลือกบุคลากรคือ ต้องการดำเนินโครงการเพื่อเป็นแบบอย่างต่อไปแก่โครงการอื่นในอนาคต จึงทำให้องค์กรต่าง ๆ ไม่มีชาวบ้านปฏิบัติงานในโครงการนอกจากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ แต่เพียงแค่ บุคคลเหล่านี้ก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินการตามโครงการอย่างมีประสิทธิภาพใน เพียงมุมมองของความประสบความสำเร็จเชิงธุรกิจ

ส่วน โครงการอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพก็กลุ่มบุคคลที่อยู่ในกลุ่มผู้ใหญ่วัย ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอซึ่งเป็นกลุ่มที่มีบุคลากร ทรัพยากรและปัจจัยต่าง ๆ ที่เหมาะสมและที่สำคัญโครงการที่ได้รับเลือกของหมู่บ้านสันทรายดั้นกอกนั้นเป็น โครงการที่มี พื้นฐานในหมู่บ้านสันทรายดั้นกอก จึงสามารถที่จะดำเนินการได้เป็นส่วนใหญ่และสามารถ ดำเนินงานตามแนวทางที่ถูกต้องได้เลย

ซึ่งจากข้อมูลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าด้านข้อมูลนำเข้าส่วนใหญ่แล้วมีความเหมาะสม สำหรับแนวทางในการประสบความสำเร็จเพียงเชิงธุรกิจแต่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับ โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนและโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเนื่องจากโครงการเหล่านี้มีวัตถุประสงค์คือต้องการพัฒนา ศักยภาพ ของชุมชนและตนเองแต่การใช้บุคลากรซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในด้านข้อมูลนำเข้าก็มีการกีดกันบุคคลที่ ไม่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งในแนวคิดที่เกี่ยวกับโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน นั้นให้ความสำคัญมากกับการพัฒนา ศักยภาพ การพัฒนา ศักยภาพจะเกิดขึ้นได้ต้องมีการให้โอกาส ในการรับความรู้และลงมือปฏิบัติซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่มีเกิดขึ้นในโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้าน และชุมชน ของหมู่บ้านสันทรายดั้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

3. ด้านกระบวนการพบว่าโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน และชุมชนของหมู่บ้านสันทรายดั้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน

ผู้เข้าร่วมโครงการในแต่ละโครงการน้อยกว่าที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการ เพราะการที่จะให้ประชาชนฐานรากสามารถพึ่งตนเอง ได้อย่างยั่งยืนนั้นต้องมีการให้โอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมที่จะสร้างรายได้และสร้างองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพมากกว่าการที่จะได้รับรู้ตัวตัวอย่างที่ดีเป็นอย่างไร เพราะสิ่งสำคัญที่ประชาชนฐานรากขาดนั้นคือโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนมากกว่าโอกาสในการเข้าถึงองค์ความรู้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ากระบวนการดำเนินงานของโครงการต่าง ๆ นี้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเสนอโครงการของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก เพราะสิ่งที่ประชาชนคาดหวังนั้นคือประชาชนได้เข้าไปมีส่วนในการประกอบอาชีพที่ประสบความสำเร็จ ได้รายได้ที่เหมาะสม แต่กระบวนการทำงานกับไม่เป็นตามนั้นเนื่องจากมีการตั้งกฎเกณฑ์ที่ไม่มีมาตรฐาน อ้างอิงตามทัศนคติของผู้ประกอบอาชีพที่ประสบความสำเร็จ จึงทำให้มีบิดเบือนเพื่อสร้างความมั่งคั่งให้แก่ตนเองได้มากกว่าการสนับสนุนชาวบ้านที่มีความสนใจในอาชีพของตน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากระยะเวลาการดำเนินโครงการมีการดำเนินการได้ตามกำหนดนั้น หมายความว่าระยะเวลาในการพิจารณาคุณสมบัติก็มีการดำเนินการใช้งบประมาณเพื่อการประกอบอาชีพของตนเท่านั้น โดยไม่ได้มีการชะลอการใช้งบประมาณเพื่อการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการยืนยันว่าการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวกับอาชีพของหมู่บ้านสันทรายต้นกอกส่วนใหญ่ทำเพื่อความมั่งคั่งของตน จึงทำให้โครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐบาล

ส่วนโครงการที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมหรือโครงการที่ดำเนินการโดยผู้ใหญ่บ้านนั้นจะเป็นโครงการที่ขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถเข้าใจได้ง่ายซึ่งง่ายต่อการมีส่วนร่วมในโครงการ เพราะมีการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงการมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว โดยกิจกรรมที่ดำเนินการนั้นเป็นกิจกรรมที่แสดงถึงประเพณี วัฒนธรรมและความสามัคคี ร่วมมือ ร่วมใจ จึงทำให้มีผู้มีส่วนร่วมในโครงการจำนวนมาก และสามารถต่อยอดโครงการได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณจากโครงการ ซึ่งในส่วนของโครงการถือว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 2 ข้อของโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน

ซึ่งจากข้อมูลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าด้านกระบวนการ โดยภาพรวมนั้นมีการปรับแก้ในส่วนของคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการซึ่งส่งผลให้โครงการ โดยภาพรวมนุ่งเพียงความสำเร็จในเชิงธุรกิจแต่ไม่สอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนและโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเนื่องจากโครงการเหล่านี้มีวัตถุประสงค์คือต้องการพัฒนาศักยภาพของชุมชนและตนเองแต่กระบวนการดำเนินงานมีปัญหาด้วยการเพิ่มเงื่อนไขคุณสมบัติกล่าวคือเพิ่มขึ้นขั้นตอนของการคัดเลือกบุคคลจึงทำให้บุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถที่คาดหวังจะได้โอกาสในการได้รับความรู้ได้รับอาชีพใหม่เพื่อนำไปประกอบอาชีพ

เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่มีรากฐานที่มั่นคงต่อไปในอนาคต ซึ่งในแนวคิดที่เกี่ยวกับโครงการพัฒนา ศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนนั้นให้ความสำคัญมากกับการให้โอกาสในการพัฒนาศักยภาพ การพัฒนาศักยภาพจะเกิดขึ้นได้ต้องมีการให้โอกาสในการรับความรู้และลงมือปฏิบัติ

4. ด้านการประเมินผลผลิต พบว่าโครงการที่พัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของ หมู่บ้านและชุมชนของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ใน โครงการที่ไม่มี ความซับซ้อนนั้นหมายถึงโครงการที่ไม่มีเงื่อนไขเพื่อการจำกัดการเข้าถึงโครงการ ซึ่งสามารถเข้าร่วมโครงการได้ตลอดเวลาหากมีความประสงค์จะเข้าร่วมโครงการ จึงทำให้สอดคล้อง กับการเลือกโครงการดังกล่าว แต่โครงการที่มีการจำกัดการเข้าถึงด้วยเงื่อนไขต่าง ๆ จากน้อยไปถึง มากนั้น ไม่สอดคล้องกับการเลือกโครงการของชาวบ้านเลยเพราะทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์ หรือได้รับประโยชน์เลยจากโครงการดังกล่าว โดยสังเกตได้ชัดเจนจากการที่โครงการที่เกี่ยวข้อง กับผู้ประกอบการอาชีพนั้นเป็นหลักในการดำรงชีวิตแล้วจะไม่มีชาวบ้านสันทรายต้นกอกเลยที่ได้รับ ประโยชน์จากโครงการ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วโครงการที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของประชาชนนั้นเป็นสิ่งที่ ประชาชนมุ่งหวังที่จะได้รับอาชีพใหม่และอาชีพเสริมที่จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากในปัจจุบัน ต่อผลผลิตของโครงการที่ได้คือไม่มีอะไรเกิดขึ้นหลังจากผ่านโครงการไปเหมือนไม่เคยมีโครงการ นี้ในหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน ของหมู่บ้านสันทรายต้นกอก ตำบลฟ้าฮ่าม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่มีความสอดคล้องกับ แนวคิดของเกี่ยวกับโครงการ โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนรวมทั้งอีก 3 แนวคิดที่ มีการพัฒนามาจากโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชนเลย เพราะหากมีความสอดคล้อง กัน ผลของโครงการจะเปลี่ยนเป็นอีกรูปแบบที่เห็นได้ชัดเจนนั่นคือ ประชาชนฐานรากสามารถมี อาชีพที่เหมาะสมสำหรับการดำรงชีวิตและมีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองและชุมชน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. การส่งเสริมให้ชาวบ้านที่มีสิทธิเสนอโครงการเรียนรู้ข้อผิดพลาดของโครงการที่ให้ความ สนใจเพียงข้อมูลบริบทของโครงการและข้อมูลนำเข้าของโครงการแต่ละเลยในด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการได้ทราบถึงผลเสียของวิธีการเช่นนี้ โดยนำหมู่บ้านสันทรายต้นกอก เป็นกรณีศึกษา

2. ให้ภาครัฐเรียนรู้ข้อผิดพลาดที่ให้ความสนใจในการพิจารณาโครงการในเพียงส่วนของ ข้อมูลบริบทของโครงการและข้อมูลนำเข้าของโครงการ แต่ละเลยในส่วนของกระบวนการและ ด้านผลผลิตของโครงการ